Spørsmål fra representanten Gro Bråten (Ap)

Fylkestinget fikk nylig orientering fra SVV vedr bompengefinansieringen på E39. Det viste to alternativer med 50 eller 25 % reduserte takster og konsekvensene for fylkeskommunens garantiansvar og prosjektets finansielle sikring ved reduksjon av bomsatsene.

Fylkestinget har vedtak om reduserte takster og ønske om ny helhetlig gjennomgang, så derfor ønsker jeg å stille følgende spørsmål:

1. Hva er videre saksgang, og hvordan vil fylkesordfører ta fylkestingets vedtak videre etter orienteringen slik at det også jobbes med flere andre alternativer som fylkestinget har vært opptatt av?

Fylkestinget har gjort et tydelig vedtak om at vi skal arbeide for minst å halvere bomtakstene for trafikantene på strekningen.

Rapporten fra Vegdirektoratet om en helhetlig gjennomgang av bompengeopplegget på E39 er til orientering i dag. En av hovedkonklusjonene er at redusert takstnivå ikke kan finansieres gjennom forventet trafikkvekst alene. Etter mitt syn må derfor inntektsbortfallet kompenseres fullt ut gjennom økte statlige bevilgninger til prosjektet.

I går deltok jeg på høring i Stortingets transport- og kommunikasjonskomité. Der gjorde jeg det klart at fylkestinget står samlet bak kravet om lavere bomtakster, og at staten må ta ansvar for finansieringen av dette.

Jeg vil også understreke at et samlet fylkesting har avvist etablering av sideveis bompengeinnkreving.

Nå håper jeg fylkestinget står samlet og arbeider aktivt opp mot sine nasjonale partiorganisasjoner, på tvers av politiske skillelinjer, slik at vi kan oppnå gjennomslag i Stortinget for lavere takster og en statlig finansiert løsning.

"Etter min vurdering har bompengeprosjektets økonomi blitt svekket som følge av regjeringens og stortingsflertallets underfinansiering av Nye Veier, som har gitt en dårligere fremdrift og en mer fragmentert utbygging enn forutsatt."

2. Hvor stor vurderer fylkesordføreren at risikoen er for at Agder fylkeskommunes garantiansvar blir utløst dersom det ikke kommer en ny finansieringsløsning, og hvilke økonomiske konsekvenser vil det få for fylkeskommunen dersom garantiansvaret utløses?

Dersom prosjektet ikke tilføres økte statlige bevilgninger, er det betydelig usikkerhet knyttet til bompengeselskapets økonomi og eventuell restgjeld etter innkrevingsperioden på 20 år (15 + 5 år). Vegdirektoratets rapport viser at det kun er i det mest optimistiske scenarioet at bompengeopplegget kan gå i balanse med

dagens takstnivå, forutsatt KPI-justering av takstene. I de øvrige scenarioene anslås en restgjeld på mellom 44 millioner kroner og 10,2 milliarder kroner.

Det må ikke være noen tvil om at Agder fylkeskommune står som garantist for bompengeselskapets gjeld. Det innebærer at fylkeskommunen har en betydelig økonomisk risiko i prosjektet som kan bli vårt ansvar å betale fult ut om prosjektet ikke finansieres seg selv.

Samtidig understreker Vegdirektoratet at prosjektøkonomien er svært følsom for endringer i utbyggingskostnader, ferdigstillelsestidspunkt, trafikkutvikling og rentenivå. Direktoratet anbefaler derfor at den økonomiske utviklingen følges tett frem mot ferdigstillelsen av de gjenstående parsellene, og at det gjennomføres en ny samlet vurdering når et sikrere grunnlag foreligger.

For meg er den politiske konklusjonen klar: Prosjektet må tilføres mer statlig finansiering dersom vi både skal kunne redusere bomtakstene og samtidig ivareta fylkeskommunens rolle som garantist på en forsvarlig måte.

Slik situasjonen er i dag, risikerer vi også at Vegdirektoratet må benytte sin fullmakt til å øke takstene med inntil 20 prosent utover ordinær prisvekst, slik det er åpnet for i Prop. 89 S (2022-2023). Formålet med denne bestemmelsen er nettopp å styrke prosjektets økonomi og redusere risikoen for garantisten.

Konsekvensene for fylkeskommunen kan bli svært krevende dersom garantiansvaret blir utløst. Etter min vurdering er risikoen i dag altfor høy til at vi kan slå oss til ro med dagens situasjon. Derfor må vi arbeide for en løsning hvor staten tar et større økonomisk ansvar gjennom økte bevilgninger til prosjektet

3. Frp har levert inn et forslag i Stortinget om et prøveprosjekt på 1 år med halverte takster. En 50 % reduksjon i bomtaksten kan koste staten 3.6 milliarder i 2027. Hvordan stiller fylkesordfører seg til dette forslaget og realismen i at Stortinget bidrar med dette beløpet?

Agder fylkeskommune kan ikke påta seg økt økonomisk risiko gjennom reduserte bompengetakster uten at inntektstapet kompenseres fullt ut av staten. Tidligere beregninger fra Ferde viser at en halvering av bomtakstene i ett år vil gi et inntektsbortfall på cirka 200 millioner kroner.

Skal takstene reduseres med 50 prosent gjennom hele innkrevingsperioden, vil det etter dagens beregninger kreve et statlig engangstilskudd på om lag 3,6 milliarder kroner allerede i 2027.

"Regjeringen og stortingsflertallet bør kjenne sin besøkelsestid og ta ansvaret for den svekkelsen som de har påført prosjektet. Det er viktig at også regjeringspartiets regionale representanter bruker sin stemme til å påvirke regjering og storting."